

Monumentnummer*: 516630

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status	rijksmonument
Inschrijving register*	18 december 2001
Kadaster deel/nr	82686/178

<i>Woonplaats*</i>	<i>Gemeente*</i>	<i>Provincie*</i>		
Liempde	Boxtel	Noord-Brabant		
<i>Kadastrale gemeente*</i>	<i>Sectie*</i>	<i>Kadastraal object*</i>	<i>Appartement aanduiding</i>	<i>Grondperceel</i>
Liempde	B			3392

Omschrijving**

Inleiding

De PAROCHIEKERK Heilige Johannes Onthoofding ligt met de westtoren aan de Dorpsstraat. Aan die zijde ter afscheiding van de straat een in 1989 heringericht kerkplein, aan de noordzijde het perceel van een belendend pand, aan de noordoostzijde het terrein van de pastorie en aan de oostzijde de begraafplaats waar een oprijlaantje pal naast de kerk aan de zuidzijde heen leidt.

De kerk werd gebouwd in 1867. De toren stamt uit 1893-1894. Het torenontwerp is gewijzigd door J. Heykants. De kerk is herhaaldelijk hersteld en gerestaureerd. Het oorspronkelijk deels gepolychromeerde metselwerk in het interieur is later in een egaal grijswitte tint geschilderd. Bij een herstelling is de kerk van een gewassen betonvloer voorzien. De laatste restauratie dateert uit 1986-1990, waarbij de oorspronkelijke polychromie deels is hersteld. Op het voorplein aan de Baroniestraat zijn vier beelden op bakstenen pilaartjes met daartussen een smeedijzeren sierhek verdwenen. Het Heilig-Hart-beeld op het voorplein is herplaatst en valt buiten de bescherming.

Omschrijving

Georiënteerde neogotische driebeukige kruiskerk van het pseudo-basilicale type. Toren met octogonale naaldspits, op de viering van de kerk octogonale dakruiter met zeer slanke spits. Op het schip en de transeptarmen een zadeldak, op het driezijdig gesloten koor een omlopend schilddak. Westtoren en daken gedekt met leien in Maasdekking; verschillende kleine dakkapellen onder schilddakje. Op westtoren, dakruiter en nokeinde koor een smeedijzeren kruis, op de nokeinden van de transeptarmen een kruisbloem. Schoorsteen op zuidschild koor. Schip, transept en koor met gelijke nokhoogte maar verschillende dakvoet. Door de tegenstelling tussen het lage

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

schip en het hogere muurwerk van transept en koor sluit de kerk aan bij de dorpse architectuur in de kom van Liempde en is als zodanig typerend voor het vroege werk van Van Tulder. Het gebouw is opgetrokken uit in kruisverband gemetselde baksteen met toepassing van profielsteen bij gevelopeningen en hardsteen voor lijsten, afzaten, sluitstenen, raamtracéerwerk en dekplaten op schouderstukken van gevels, de versnijdingen van steunberen en de projecterende plint. Het schip telt vijf traveeën, het transept één travee met een dwergtravee, het koor één travee met 5/8 sluiting. Aan de westzijde de toren die vier geledingen telt. De eerste bevat de ingang, de tweede een vierdelig spitsboogvenster, de derde geleding heeft aan de voorzijde een spitsboogfries en een rondvenster. De klokkegeleding heeft twee galmopeningen waarboven een wijzerplaat. Haakse steunberen. Tegen de noordkant een driezijdige traptoren. In de kopgevel van de zijbeuken aan weerszijden van de toren een tweedelig spitsboogvenster met daarboven een oculus. De zijbeuken hebben per travee een tweedelig spitsboogvenster, in de sluitingen van de transepten een vierdelig spitsboogvenster met daarboven een venster in de vorm van een sferische driehoek. Koorsluiting met tweedelige spitsboogvensters. In de oksels van koor en transept nevenruimten met spitsboogvensters onder lessenaarsdak. Inwendig toonde de kerk in materiaal oorspronkelijk een afwisseling tussen gepleisterd en gepolychromeerd metselwerk en wit gestucte gewelven. Het metselwerk is nu geheel wit gepleisterd. Het schip en koor hebben een tweedelige opstand met in de lichtbeuk van het schip blinde rozetten waaronder platte scheibogen aanzetten op eenvoudig geprofileerde zware pijlers met (oorspronkelijk anders) gepolychromeerde kapitelen. In de koortravee een blind triforium. Transept met eendelige opstand. Blinde spitsboognissen in de koorzijde van de transeptarmen en aan de westzijde in het schip aan weerszijden van de entree. Schip, transept en koor zijn overweld met kruisribgewelven. De wit gestucte gewelfvakken zijn in de viering beschilderd met engelenfiguren. De kruisribben en gordelbogen rusten op tot boven de kapitelen van de pijlers oprijzende afgeplatte kolonetten met vergelijkbaar geaccentueerde kapitelen. Het gebouw bezit een neo-gotische inventaris. Het houten hoogaltaar is vermoedelijk ontworpen door Van Tulder (1879-80), verder een triomfkruis uit dezelfde tijd en een fragment van de preekstoel (1897) en ramen van Nicolas (ca. 1890) met in het koor een voorstelling van Johannes Onthoofding, het H. Hart van Maria, de doop in de Jordaan en het H. Hart dat aan Maria Margaretha Alacoque verschijnt. In de transepten de levens van Maria en Jozef, in het schip de attributen van de 12 apostelen. Tenslotte een koperen doopvont en enige negentiende en vroeg twintigste eeuwse beelden. Orgel (ca. 1910) van de gebroeders Franssen op vereenvoudigde galerij. Tweeklaviers pneumatisch orgel met vrij pedaal, gemaakt in 1876 door de firma Gebroeders Franssen, nieuwe speeltafel en pneumatische tractuur aangebracht in 1915 alsmede enkele dispositie wijzigingen.

Waardering

Het object is van algemeen belang. Het heeft cultuurhistorische waarde als bijzondere uitdrukking van de ontwikkeling van de rooms-katholieke kerk voor wat betreft bestemming en verschijningsvorm. Het heeft architectuur- en kunsthistorische waarde vanwege het belang voor de geschiedenis van de architectuur en de beeldhouwkunst, de plaats van het gebouw als een vroeg werk binnen het oeuvre van architect Van Tulder en van enkele kunstateliers. Het object heeft ensemblewaarden als essentieel onderdeel van een historisch gegroeid religieus ensemble, voorts bestaande uit de begraafplaats ten oosten van de kerk met diverse grafmonumenten, het monumentale toegangshek, het belendende St. Albertusklooster en de nabijgelegen pastorie (rijksmonument). De kerk is daarnaast vanwege het markante silhouet van belang als beeldbepalend element in Liempde en vanwege de ruimtelijke relatie met de dorpse architectuur in de kom van Liempde door de deels aangepaste schaal van het architectonisch ontwerp. Het object is van belang wegens de gaafheid van de architectonische hoofdvorm en delen van het interieur en de inventaris.

Hoofdcategorie

Voorwerpen op pleinen en dergelijke

Subcategorie

Erfscheidig(D)

Functie

Hek

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk